

مدیریت ورزشی _ زمستان ۱۴۰۰
دوره ۱۳، شماره ۴، ص: ۱۳۹۹-۱۳۸۱
نوع مقاله: علمی - پژوهشی
تاریخ دریافت: ۹۹ / ۰۷ / ۰۹
تاریخ پذیرش: ۹۹ / ۰۹ / ۱۵

کمال‌گرایی، فرسودگی و مشارکت در ورزشکاران نخبه معلول جسمی: نقش میانجی تئوری خودمختاری

مونا سمیع نیا^۱ - رضا نیکبخش^{۲*} - علی محمد صفانیا^۳

۱. دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. دانشیار، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. استاد گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

هدف از تحقیق حاضر بررسی نقش میانجی تئوری خودمختاری در رابطه کمال‌گرایی، فرسودگی و مشارکت در ورزشکاران نخبه معلول جسمی است. جامعه آماری تمامی ورزشکاران ملی حاضر در فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین بودند. نمونه آماری، شامل ورزشکاران ملی، که در اردوهای آماده‌سازی در فدراسیون جانبازان و معلولین حاضر بودند، است. در مجموع ۱۰۹ ورزشکار که براساس نمونه‌گیری غیرتصادفی در دسترس انتخاب شدند، پرسشنامه‌های فرسودگی، کمال‌گرایی، مشارکت، تأمین نیاز و عدم تأمین نیاز را تکمیل کردند. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و معادلات ساختاری استفاده شد. یافته‌ها نشان داد اثر تلاش‌های کمال‌گرایانه بر تأمین نیاز مثبت و غیرمعدنار، اثر تلاش‌های کمال‌گرایانه بر عدم تأمین نیاز منفی و معدنار، اثر نگرانی‌های کمال‌گرایانه بر تأمین نیاز مثبت و غیرمعدنار، اثر نگرانی‌های کمال‌گرایانه بر عدم تأمین نیاز مثبت و معدنار، اثر تأمین نیاز بر مشارکت ورزشی مثبت و معدنار، اثر تأمین نیاز بر فرسودگی منفی و معدنار، اثر عدم تأمین نیاز بر مشارکت ورزشی منفی و معدنار، اثر عدم تأمین نیاز بر فرسودگی مثبت و معدنار است.

واژه‌های کلیدی

خودمختاری، فرسودگی، کمال‌گرایی، مشارکت، معلول، ورزشکار.

مقدمه

معلولیت به‌عنوان پدیده‌ای اجتماعی واقعیتی انکارناپذیر است که از گذشته‌های دور تا به امروز همواره در جوامع وجود داشته است. بانک جهانی تخمین می‌زند که حدود ۱۰ درصد جمعیت جهان معلول هستند و حدود ۸۰ درصد این افراد در کشورهای در حال توسعه زندگی می‌کنند و اگر خانواده‌های معلولان را هم در نظر بگیریم، حداقل ۲۵ درصد مردم جهان به‌طور مستقیم تحت تأثیر معلولیت قرار می‌گیرند (۱). در حال حاضر و با گذشت زمان، قوانین مربوط به معلولیت در سراسر جهان به‌طور چشمگیری به نیازهای معلولان توجه دارد. از این‌رو کیفیت زندگی افراد معلول به شکل شایان توجهی بهبود یافته است. در سال‌های اخیر یکی از مهم‌ترین گام‌هایی که در این زمینه برداشته شده، افزایش مشارکت افراد معلول در ورزش بوده است (۲).

ورزشکار معلول، فردی دارای معلولیت‌هایی مانند نقص بینایی، نقص شنیداری، نقص جسمی حرکتی، عقب‌ماندگی ذهنی، بیماری‌های روانی، اختلالات یادگیری، اختلالات گفتاری، بیماری‌های صعب‌العلاج و ناسازگاری‌های رفتاری است که تمرینات منظم و مستمر در یک رشته ورزشی دارد (۳). تحقیقات مختلفی نشان داده‌اند که ورزش و فعالیت بدنی اهمیت بسیاری برای سلامت افراد معلول دارد و معلولان ورزشکار سلامتی بیشتر و رضایت‌مندی بیشتری از زندگی خود نسبت به معلولان غیرورزشکار دارند (۲).

کراسول و اکلوند^۱ (۲۰۰۶) نیز در تحقیقی دریافته‌اند که ورزشکاران نخبه، فرسودگی بالایی دارند و این مسئله سبب می‌شود ورزشکار لذت بسیار کمی از ورزش ببرند و در نتیجه از مشارکت در فعالیت‌های ورزشی کناره‌گیری کنند (۴).

بسیاری از روان‌شناسان کمال‌گرایی را شاخص برجسته ورزشکاران نخبه می‌دانند. کمال‌گرایی با مؤلفه‌های انگیزشی سازگار شامل وظیفه‌مداری، و انگیزه ذاتی در ورزشکاران جوان، و نیز عملکرد بهتر در ورزشکاران نوجوان مرتبط است. برعکس، کمال‌گرایی پیامدهای ناسازگاری همچون افزایش اضطراب در ورزشکاران دبیرستانی، بی‌انگیزگی در ورزشکاران جوان و فرسودگی روانی ورزشی در بازیکنان نخبه فوتبال را در پی دارد. همچنین کمال‌گرایی مثبت در پیشگیری از آثار مخرب فرسودگی در ورزشکاران معلول جسمانی-حرکتی مؤثر است. این یافته‌های به ظاهر متفاوت همچنان منبع بحث در متون کمال‌گرایی

به‌شمار می‌روند. به‌طور مشخص محققان استدلال کرده‌اند که هرچند کمال‌گرایی می‌تواند کیفیت‌های انگیزشی قابل‌جبرانی داشته باشد، در نهایت جایگاه شخصیت را تضعیف می‌کند (۵-۷). با وجود این دیگران استدلال می‌کنند که چون کمال‌گرایی انگیزه را برای استقرار استانداردهای بالا فراهم می‌کند، می‌تواند مشخصه‌ای ارزشمند باشد که به تأکید بر موفقیت در ورزش و دیگر زمینه‌های موفقیت کمک کند (۸،۹).

عبارت‌های مختلف متعددی برای توصیف دو بعد گسترده کمال‌گرایی استفاده شده‌اند؛ برای مثال، کمال‌گرایی معیارهای شخصی و کمال‌گرایی نگرانی‌های ارزشیابی (۱۰)، کمال‌گرایی کارآمد و ناکارآمد (۱۱)، کمال‌گرایی سازگار و ناسازگار (۱۲)، نگرانی‌ها و تلاش‌های کمال‌گرایانه (۱۳، ۱۲)، کمال‌گرایی سالم و ناسالم (۱۴) و کمال‌گرایی مثبت و منفی (۱۵).

استوبر (۲۰۱۱) معتقد است ابعاد فرعی متعدد کمال‌گرایی حاصل از مدل‌های چندبعدی موجود شاخص‌های خوبی برای نگرانی‌های کمال‌گرایانه یا تلاش‌های کمال‌گرایانه به‌شمار می‌روند. برای مثال، نگرانی در مورد اشتباهات و تردید در مورد فعالیت‌ها، کمال‌گرایی تجویز شده توسط اجتماع، واکنش منفی به نقص و اختلاف شاخص‌های نگرانی‌های کمال‌گرایانه هستند. برعکس، معیارهای شخصی، استانداردهای بالا و تلاش برای تعالی شاخص تلاش‌های کمال‌گرایانه هستند (۱۳).

نگرانی‌های کمال‌گرایانه به‌عنوان پیگیری دقیق استانداردهای اعمال شده توسط دیگران، ارزیابی منفی درک شده از دیگران و اختلاف بین انتظارات فرد و عملکردش تعریف می‌شود. در مقابل تلاش‌های کمال‌گرایانه به‌عنوان پیگیری اهداف و استانداردهای خودخواسته همراه با انتقاد شدید فرد از خودش تعریف می‌شود (۱۰).

رادک و اسمیت^۱ (۲۰۰۱)، فرسودگی ورزشکار را سندروم روان‌شناسانه چندبعدی توصیف می‌کنند که شامل کاهش حس موفقیت، تحلیل عاطفی و فیزیکی و ارزش‌زدایی ورزش می‌شود. کاهش حس موفقیت، با کاهش مهارت‌ها و توانایی‌های ورزشی مشخص می‌شود. تحلیل عاطفی و فیزیکی نمایانگر تقاضای شدید به آموزش و رقابت بوده و ارزش‌زدایی ورزش حاکی از بی‌توجهی ورزشکاران به ورزش و عملکرد خود است (۱۶).

لانسدال، هاج و جکسون^۱ (۲۰۰۷)، مشارکت ورزشکار را به عنوان تجربه ماندگار، مثبت، شناختی-عاطفی شامل اعتماد، شور، ایثار و شوق تعریف می کنند. اعتماد به واسطه باور به توانایی عملکرد و اعتماد به نفسی مشخص می شود که در آن اهداف مطلوب قابل دستیابی اند. ایثار عبارت است از سرمایه گذاری زمان و تلاش به منظور دستیابی به اهداف مهم. شور، حس زنده بودن فیزیکی و ذهنی است، و شوق از طریق هیجان و لذت فراوان نشان داده می شود (۱۷).

یکی از مهم ترین نظریه های انگیزش، نظریه خودمختاری (دسی و ریان^۲) است. مطابق با این نظریه، سه نیاز روان شناختی اساسی وجود دارد: خودمختاری، شایستگی و ارتباط. این نظریه فرض می کند که نیازها برای شایستگی، ارتباط و خودمختاری زیربنای رفتارهای انسان هستند. آنها فطری و برای رشد و بهزیستی روان شناختی ضروری هستند. نیاز خودمختاری، نیاز برای خودپیروی و داشتن احساس انتخاب در شروع، نگهداری و تنظیم فعالیت هاست. خودمختاری هنگامی اتفاق می افتد که افراد احساس کنند علت رفتارشان هستند؛ یعنی احساس اراده مطمئن در انتخاب هایشان دارند و قادر به عملکرد مطلوب هستند. شکل گیری نیاز به ارتباطات در تمایل به مشارکت با دیگر افراد در هر اقدام مشترک اتفاق می افتد و اینکه فرد خود را بعنوان انسانی قابل و شایسته عشق و احترام بشناسد. شایستگی عبارت است از نیاز به مؤثر بودن در تعامل ها با محیط که بیانگر میل به استفاده از استعدادها و مهارت ها و در انجام این کار، دنبال کردن چالش های بهینه و تسلط یافتن بر آنهاست (۱۸).

محققان معاصر در ابعاد گسترده با این نکته موافق اند که کمال گرایی می تواند انرژی مورد نیاز برای تلاش در جهت پیشرفت در ورزش را تأمین کند (۸). با وجود این، دلایل افزایش انگیزه براساس نگرانی های کمال گرایانه و تلاش های کمال گرایانه با هم تفاوت دارد. مسئله مشکل آفرین این است که نگرانی های کمال گرایانه و تلاش های کمال گرایانه بر انگیزه نه چندان کیفی تأکید می کنند، زیرا به نظر می رسد ورزشکاران را نسبت به پیامدهای روان شناسانه شامل فرسودگی ورزشکار آسیب پذیر می سازد (۱۹).

احتمالاً در هر مرحله از زنجیره انگیزشی، کمال گرایی بر کیفیت انگیزه اثر دارد. براساس نتایج تحقیقات گوادرو و آنتل^۳ (۲۰۰۸) و اپلتون و هیل (۲۰۱۲) تلاش های کمال گرایانه و نگرانی های کمال گرایانه از طریق نظم دهی انگیزشی متفاوت، کیفیت انگیزشی متنوعی را برمی انگیزند (۲۰، ۲۱). دوم

-
1. Lonsdale, Hodge, & Jackson
  2. Deci, & Ryan
  3. Gaudreau, & Antl

اینکه، به‌نظر می‌رسد نگرانی‌های کمال‌گرایانه و تلاش‌های کمال‌گرایانه نیز از طریق نیازهای بنیادی روان‌شناختی بر کیفیت انگیزه اثر دارند. به‌طور مشخص، یافته‌های مالیسون و هیل از شرکت‌کنندگان جوان ورزش نشان می‌دهد که نگرانی‌های کمال‌گرایانه و تلاش‌های کمال‌گرایانه به ممانعت از نیازهای بنیادی روان‌شناختی مرتبط می‌شوند. در نهایت، تعامل بین ابعاد گسترده کمال‌گرایی و محیط اجتماعی نیز می‌تواند بر کیفیت انگیزشی اثر بگذارد، زیرا کمال‌گرایی برداشت ورزشکار از محیط ورزش را شکل می‌دهد. بنابراین، نگرانی‌های کمال‌گرایانه و تلاش‌های کمال‌گرایانه می‌توانند برداشت پشتیبانی یا کنترل استقلال از سوی مربیان و معلمان و برداشت ورزشکاران از سبک والدینی را تحت تأثیر قرار دهند. در نتیجه، مبانی خودمختاری (نظم‌دهی انگیزشی، نیازهای بنیادی روان‌شناختی و جو برداشت‌شده روان‌شناسی) احتمالاً در توضیح اثر نگرانی‌های کمال‌گرایانه و تلاش‌های کمال‌گرایانه در ورزش ارزشمند خواهند بود (۲۲).

کمال‌گرایی احتمالاً به فرسودگی ورزشکار کمک می‌کند، زیرا بر روشی که ورزشکار موفقیت خود را ارزیابی می‌کند، اثر می‌گذارد. هال (۲۰۰۶) معتقد است ورزشکاران کمال‌گرا به‌ندرت دستاوردهای خود را رضایت‌بخش ارزیابی می‌کنند، اما بر این باورند که آنها موظف به ادامه کار هستند تا بتوانند ارزش فردی و هویت ورزشی خود را حفظ کنند (۶). با گذشت زمان، این مسئله به حس اغفال شدن و به‌دام‌افتادگی (۱۶) و تفاوت زیاد بین خود واقعی و ایده‌آل منجر می‌شود (۲۳). این حس موجب کاهش دستاورد، تحلیل عاطفی و فیزیکی و ارزش‌زدایی از ورزش می‌شود که خود علامت سندروم فرسودگی است (۷).

با فرض اینکه مشارکت ورزشکار نقطه مقابل فرسودگی و در عین حال مؤلفه‌ای مستقل است، نکته شگفت‌انگیز آن است که مشارکت در ورزش چندان مورد توجه قرار نگرفته و به فقدان آگاهی در خصوص مقدمات و پیامدهای احتمالی مشارکت ورزشکار انجامیده است. هاج و همکاران (۲۰۰۹) با بررسی رابطه بین تأمین نیازهای بنیادی روان‌شناختی، مشارکت ورزشکار و جریان یافتن آن در ورزشکاران کانادایی، درصد پرداختن به این امر برآمدند و دریافتند که مشارکت ورزشکار ارتباط مثبتی با تأمین نیازهای بنیادی روان‌شناختی دارد. به‌نظر می‌رسد تأمین شایستگی و استقلال رابطه عمیقی با مشارکت ورزشکار دارد. مشارکت ورزشکار همچنین تجربه خودآرمان جریان را پیش‌بینی کرده و تا اندازه‌ای رابطه بین تأمین نیازهای بنیادی روان‌شناختی و جریان یافتن را تعدیل کرد. این یافته‌ها از باور مشارکت ورزشکار به‌عنوان

تجربه نسبتاً مثبت شناختی- عاطفی پشتیبانی می‌کنند و نشان می‌دهند که مشارکت ورزشکار مشخصه مفید سلامت وی است (۲۴).

عزیزی و نیک‌بخش (۱۳۹۱) در تحقیقی با عنوان «رابطه کمال‌گرایی و فرسودگی در ورزشکاران نخبه دارای معلولیت‌های جسمانی- حرکتی»، به این نتیجه رسیدند که وجود گرایش‌های کمال‌گرایی مثبت در پیشگیری از آثار مخرب فرسودگی در ورزشکاران معلول جسمانی- حرکتی مؤثر است (۲۵).

سمیع‌نیا و همکاران^۱ (۱۳۹۷)، در تحقیق خود با عنوان «آزمون مدل کمال‌گرایی، فرسودگی و مشارکت در ورزشکاران» به این نتیجه رسیدند که دغدغه‌های کمال‌گرایی رابطه مثبتی با عدم تأمین نیاز و فرسودگی ورزشکار داشتند. برعکس، تلاش کمال‌گرایانه رابطه مثبتی با تأمین نیاز و مشارکت ورزشکار و رابطه عکس با عدم تأمین نیاز و فرسودگی ورزشکار داشت. عدم تأمین نیاز رابطه مثبت با فرسودگی ورزشکار و رابطه عکس با تأمین نیاز و مشارکت ورزشکار داشت. برعکس، تأمین نیاز رابطه مثبت با مشارکت ورزشکار و رابطه عکس با فرسودگی ورزشکار داشت (۲۶).

آپلتون و هیل (۲۰۱۲)، نقش واسطه‌ای ادراکات پیشرفت هدف و هدف‌گرایی پیشرفت را در ارتباط بین کمال‌گرایی چندبعدی و فرسودگی ورزشکاران بررسی کردند. تحلیل رگرسیون نشان داد که بین بعد مثبت کمال‌گرایی و ابعاد فرسودگی همبستگی معکوسی وجود دارد، درحالی‌که بین بعد منفی کمال‌گرایی و ابعاد فرسودگی ارتباط مستقیمی مشاهده شد (۲۱).

لئوناردو و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیقی با عنوان «تأثیر رفتار کمال‌گرایانه بر انگیزش در عملکرد بالای ورزشکاران فوتبال» به این نتیجه رسیدند در ورزشکارانی که به سطح حرفه‌ای رسیدند، کمال‌گرایی سازگار یک عنصر مداخله در توسعه انگیزه خودمختاری است و در ورزشکاران غیرحرفه‌ای کمال‌گرایی ناسازگار ممکن است از طریق عوامل خارجی روی تنظیمات رفتاری تأثیرگذار باشد (به نقل از ۲۷).

گارت و همکاران^۲ (۲۰۱۶) در تحقیقی با عنوان «کمال‌گرایی، فرسودگی و مشارکت در ورزشکاران جوان: نقش میانجی نیازهای بنیادی روان‌شناختی»، به این نتیجه رسیدند که تأمین نیازهای بنیادی و عدم تأمین نیازهای بنیادی روان‌شناختی، رابطه کمال‌گرایی - مشارکت و کمال‌گرایی - فرسودگی را تعدیل می‌کند (۲۸).

لیندسی، گاریج و متیو (۲۰۱۸) در تحقیقی با عنوان تأثیر استرس ادراک شده بر رابطه کمال‌گرایی

1. Samienia M, Nikbakhsh R, Safania A.M.

2. Gareth E. Jowetta, Andrew P. Hilla, Howard K. Halla & Thomas Curranb

و فرسودگی در ورزشکاران دانشگاهی، به این نتیجه رسیدند نگرانی‌های کمال‌گرایانه تأثیر مثبت و مستقیم بر فرسودگی دارد که استرس نقش واسطه را در این زمینه داشت. تلاش‌های کمال‌گرایانه رابطه منفی با فرسودگی دارد (۲۹).

هنریک، دنیل و اریک (۲۰۱۸) هنگام بررسی انگیزه و فرسودگی شناگران در طول فصل، دریافتند که سطح کمتر انگیزه با فرسودگی بالاتر در پایان فصل همراه بود (۳۰).

نتایج تحقیق دنیل و همکاران (۲۰۱۹) با عنوان «توسعه کمال‌گرایی در ورزشکاران نوجوان» نشان داد که هر دو فشار مربی و فشار والدین با تلاش‌های کمال‌گرایانه و نگرانی‌های کمال‌گرایی ارتباط مثبت دارند. در مقابل، تجزیه و تحلیل طولی نشان داد که تنها فشار مربی پیش‌بین افزایش تلاش‌های کمال‌گرایانه و نگرانی‌های کمال‌گرایانه در طول زمان است. به‌طور کلی، یافته‌های ما شواهد اولیه را نشان می‌دهد که مربیان ممکن است نقش مهمی در رشد کمال‌گرایی ورزشکاران خردسال نسبت به والدین داشته باشند (۳۱). نتایج تحقیق جی جون و هیون نام (۲۰۲۰) با عنوان «مقایسه کمال‌گرایی و تعهد بین گلف‌بازان حرفه‌ای و آماتور و ارتباط بین کمال‌گرایی و تعهد در دو گروه، نشان داد که گلف‌بازان حرفه‌ای نسبت به گلف‌بازان غیرحرفه‌ای سطح کمال‌گرایی کمتر و تعهد بالاتری دارند. در مجموع، گلف‌بازانی که در پی دستیابی به سطح بالایی از عملکرد هستند، باید جنبه ذهنی گلف را در نظر بگیرند و درحالی‌که رفتار کمال‌گرایانه را به حداقل می‌رسانند، راه‌هایی را برای به حداکثر رساندن سطح تعهد بیابند (۳۲).

هیل، مدیگان و جوت (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان «کمال‌گرایی و مشارکت ورزشکار به این نتیجه رسیدند که اگر انگیزش درونی ورزشکار کم باشد، مشارکت ورزشی هم کم می‌شود (۳۳).

با توجه به نتایج تحقیقاتی که بیانگر وجود تفاوت اساسی در سطح انگیزش ورزشکاران معلول و سالم است، به‌نظر می‌رسد رابطه کمال‌گرایی، فرسودگی و مشارکت با بررسی نقش میانجی تئوری خودمختاری، در ورزشکاران معلول در مقایسه با ورزشکاران سالم، الگوی متفاوتی داشته باشد، که این موضوع تاکنون بررسی نشده است. اگر بپذیریم که معلولیت از جامعه حذف نخواهد شد و این قشر به هر دلیل در این جامعه زندگی خواهند کرد، پس ضروری است به نیازهای آنها توجه شود. باید با فراهم کردن شرایط و امکانات مناسب فراغتی و ورزشی در برآوردن نیازهای جسمی، روانی و اجتماعی آنان تلاش کرد. بنابراین بررسی و شناخت شاخص‌های مهم روانی ورزشکاران نخبه معلول جسمی از جمله انگیزه و کمال‌گرایی می‌تواند راهنمای خوبی برای مربیان و ورزشکاران باشد و از سرخوردگی و عدم دستیابی به موفقیت

جلوگیری کند. موفقیت ورزشی نیز که معیار مهم و اصلی تمام ورزشکاران قهرمان است، می‌تواند بر اهمیت و ضرورت انجام این تحقیق بیفزاید. همچنین نتایج این تحقیق مورد استفاده مربیان و ورزشکاران و روان‌شناسان ورزشی قرار می‌گیرد.

شکل ۱. چهارچوب مفهومی پژوهش

روش‌شناسی تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها و اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل، توصیفی پیمایشی و معادلات ساختاری است.

جامعه آماری شامل تمامی ورزشکاران ملی حاضر در فدراسیون جانبازان و معلولین است. نمونه آماری، شامل ورزشکاران ملی، که در اردوهای آماده‌سازی در فدراسیون جانبازان و معلولین حاضر بودند، است و در مجموع ۱۰۹ ورزشکار که براساس نمونه‌گیری غیرتصادفی در دسترس انتخاب شدند، پرسشنامه را تکمیل کردند.

پرسشنامه‌های چندبخشی برای جمع‌آوری داده استفاده شد. پرسشنامه شامل یک صفحه اطلاعات فردی و مقیاس‌هایی شامل مقیاس فرسودگی ورزشکار با پرسشنامه (رادک و اسمیت، ۲۰۰۱) با ضریب آلفای کرونباخ (۰/۸۲) (عزیزی و نیکبخش، ۱۳۹۱)، کمال‌گرایی ورزشکار با پرسشنامه کمال‌گرایی چندبعدی ورزش - نسخه ۲ (گاتوالز و دان، ۲۰۰۹) با ضریب آلفای کرونباخ (۰/۹۴)، مشارکت ورزشکار با پرسشنامه (لانسدال، هاج و جکسون، ۲۰۰۷) ضریب آلفای کرونباخ (۰/۹۲)، تأمین نیازهای بنیادی در مقیاس ورزش (لانسدال و هاج، ۲۰۱۱) با ضریب آلفای کرونباخ (۰/۹۰)، مقیاس عدم تأمین نیازهای بنیادی (بارتولومئو و همکاران^۲، ۲۰۱۱) با ضریب آلفای کرونباخ (۰/۸۰) است (۳۰).

1. Gotwals & Dunn

2. Bartholomew, Ntoumanis., Ryan. & Thogersen-Ntoumani.

روایی محتوایی پرسشنامه‌های فرسودگی، کمال‌گرایی، تأمین و عدم تأمین نیازهای بنیادی توسط استاد راهنما و مشاور و ۸ نفر از استادان خبره تأیید شد. پرسشنامه مشارکت ورزشکار برای اولین بار در ایران به کار رفت و روایی‌سنجی پرسشنامه توسط محقق انجام گرفت.

با توجه به اینکه مقدار کیسر - می یر و اوکلین برابر با ۰/۸۹۸ است، از این رو قضاوت در مورد آن در حد عالی گزارش شد. با توجه به مقدار مجذور کای و سطح معناداری آزمون کرویت بارتل (P < ۰/۰۱) $X^2=2953/554$ ؛ نتیجه گرفته شد که بین سؤالات همبستگی وجود دارد. با توجه به اینکه مقدار کیسر - می یر و اوکلین برابر با ۰/۸۳۶ است، از این رو قضاوت در مورد آن در حد عالی گزارش شد. با توجه به مقدار مجذور کای و سطح معناداری آزمون کرویت بارتل (P < ۰/۰۱) $X^2=689/587$ ؛ نتیجه گرفته می‌شود که بین عامل‌ها همبستگی وجود دارد.

به منظور توصیف یافته‌ها، از شاخص‌های مرکزی مانند میانگین و همچنین شاخص‌های پراکندگی مانند انحراف معیار، جدول فراوانی استفاده شد. در راستای تحلیل‌های استنباطی و آزمون فرضیه‌های تحقیق، پس از تأیید پیش‌فرض‌های آزمون آماری، از معادلات ساختاری با بهره‌گیری از نرم‌افزار Pls smart استفاده شده است.

یافته‌های تحقیق

توزیع فراوانی جنسیت اختصاص یافته به مردان و زنان برابر با ۴۳/۱ و ۵۶/۹ است. توزیع فراوانی مدارک تحصیلی زیر دیپلم، دیپلم، کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد به ترتیب برابر با ۲۸/۴، ۲۹/۴، ۱۵/۶، ۱۹/۳ و ۷/۳ است. افراد مجرد حدود ۷۳/۴ درصد و متأهلان حدود ۲۶/۶ درصد از نمونه تحقیق را به خود اختصاص داده‌اند. توزیع فراوانی اختصاص یافته به ورزش‌های پینگ‌پنگ، والیبال نشسته، بسکتبال با ویلچر، شنا و بوچیا به ترتیب برابر با ۱۱، ۳۹/۴، ۲۲/۹، ۱۷/۴ و ۹/۲ است. توزیع فراوانی اختصاص یافته به تعداد جلسات ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷ و ۱۰ به ترتیب برابر با ۸/۳، ۳۸/۵، ۳/۷، ۳/۷، ۳۹/۴، ۴/۶ و ۱/۸ است. توزیع فراوانی اختصاص یافته به تیم ملی و لیگ برتر برابر با ۹۳/۶ و ۶/۴ است. میانگین و انحراف استاندارد سن ۲۵/۰۶±۸/۱۷ سال، میانگین و انحراف استاندارد سابقه فعالیت ورزشی ۸/۱۷±۵/۱۶ سال، میانگین و انحراف استاندارد سابقه قهرمانی ۳/۱۵±۲/۸۴ سال است.

اثر تلاش‌های کمال‌گرایانه بر تأمین نیاز (T-Value ۰/۴۸۷ = و $\beta = ۰/۰۶۴$) مثبت و غیرمعنادار، اثر تلاش‌های کمال‌گرایانه بر عدم تأمین نیاز (T-Value ۶/۲۱۸ = و $\beta = -۰/۲۹۹$) منفی و معنادار، اثر نگرانی‌های کمال‌گرایانه بر تأمین نیاز (T-Value ۱/۱۹۰ = و $\beta = ۰/۰۶۹$) مثبت و غیرمعنادار، اثر نگرانی‌های کمال‌گرایانه بر عدم تأمین نیاز (T-Value ۱۲/۰۹۶ = و $\beta = ۰/۵۲۴$) مثبت و معنادار، اثر تأمین نیاز بر مشارکت ورزشی (T-Value ۱۲/۴۸۰ = و $\beta = ۰/۰۶۰۲$) مثبت و معنادار، اثر تأمین نیاز بر فرسودگی (T-Value ۶/۲۹۷ = و $\beta = -۰/۳۵۲$) منفی و معنادار، اثر عدم تأمین نیاز بر مشارکت ورزشی (T-Value ۸/۹۳۰ = و $\beta = -۰/۲۹۰$) منفی و معنادار، اثر عدم تأمین نیاز بر فرسودگی (T-Value ۷/۴۳۶ = و $\beta = ۰/۴۶۵$) مثبت و معنادار است.

بررسی برازش مدل

جدول ۱ واریانس مستخرج از سازه‌ها و پایایی آنها را نشان می‌دهد. فورنل و لارکر (۱۹۸۱) ملاک واریانس مستخرج از سازه‌ها (AVE) را ۰/۵۰ و مگنر و همکاران (۱۹۹۶) ملاک را بالای ۰/۴۰ در نظر می‌گیرند؛ بنابراین واریانس مستخرج از سازه‌ها و همچنین پایایی ترکیبی (ضریب دیلون - گلداشتاین) و ضریب آلفای کرونباخ سازه‌ها قابل قبول است.

جدول ۱. واریانس مستخرج از سازه‌ها و پایایی آنها

شاخص‌ها متغیرها	واریانس مستخرج از سازه‌ها	پایایی ترکیبی	مل اک	نتیجه	ضریب آلفای کرونباخ	ملاک	نتیجه
تلاش‌های کمال‌گرایانه	۰/۴۵	۰/۷۰			۰/۷۰		
نگرانی‌های کمال‌گرایانه	۰/۴۰	۰/۷۰	۰/۷۰	قابل قبول	۰/۷۶	۰/۷۰	قابل قبول
تأمین نیاز	۱	۰/۹۹			۰/۹۰		
عدم تأمین نیاز	۱	۱			۰/۸۶		
مشارکت ورزشی	۰/۷۰	۰/۹۰			۰/۹۱		

جدول ۲ واریانس مستخرج از سازه‌ها و همبستگی بین آنها را نشان می‌دهد. اعداد در قطر جدول، جذر واریانس هر سازه (قیدشده در جدول ۱) است. اگر جذر واریانس مستخرج از هر سازه از مقدار رابطه هر سازه با سازه دیگر بیشتر باشد، روایی واگرایی مدل مورد تأیید است.

کمال گرایی، فرسودگی و مشارکت در ورزشکاران نخبه معلول جسمی: ...

جدول ۲. واریانس مستخرج از سازه‌ها و همبستگی بین آنها

متغیرها	متغیرها	تلاش‌های کمال‌گرایانه	نگرانی‌های کمال‌گرایانه	تأمین نیاز	عدم تأمین نیاز	مشارکت ورزشی	فرسودگی
تلاش‌های کمال‌گرایانه	۰/۶۷۱						
نگرانی‌های کمال‌گرایانه	-۰/۲۱۸	۰/۶۳۲					
تأمین نیاز	۰/۰۴۹	۰/۰۵۵	۱				
عدم تأمین نیاز	-۰/۴۱۳	۰/۵۸۹	۰/۰۰۶	۱			
مشارکت ورزشی	۰/۴۳۶	-۰/۰۶۶	۰/۶۰۰	-۰/۲۸۶	۰/۸۳۷		
فرسودگی	-۰/۲۲۰	۰/۴۷۷	-۰/۳۴۹	۰/۴۳۶	-۰/۵۷۵	۰/۸۴۹	

جدول ۳ مقدار ضریب تعیین سازه‌های مدل (آر دو) را نشان می‌دهد.

جدول ۳. مقدار ضریب تعیین مدل (آر دو)

نتیجه	وضعیت	ملاک	R ²
برازش مدل ساختاری در حد ضعیف			تأمین نیاز (۰/۰۰۷)
برازش مدل ساختاری در حد متوسط رو به بالا	ضعیف	۰/۱۹	عدم تأمین نیاز (۰/۴۳۲)
برازش مدل ساختاری در حد متوسط رو به بالا	متوسط	۰/۳۳	مشارکت ورزشی (۰/۴۴۴)
برازش مدل ساختاری در حد متوسط	قوی	۰/۶۷	فرسودگی (۰/۳۳۸)

برازش مدل ساختاری (GOF) مرتبط با مشارکت ورزشی

برای به‌دست آوردن برازش مدل ابتدا باید مقدار اشتراکی متغیر وابسته (مشارکت ورزشی) را ۰/۹۷۸

و سپس مقدار ضریب تعیین ۰/۴۴۴ را در نظر گرفت، سپس این مقادیر را در فرمول زیر گذاشت:

$$GOF = \sqrt{Communitly \times Rsquare}$$

$$GOF = \sqrt{0.978 \times 0.444} =$$

$$GOF = \sqrt{0.434} =$$

$$GOF = 0.659$$

جدول ۴. برازش مدل ساختاری (GOF)

نتیجه	وضعیت	ملاک	GOF
برازش مدل ساختاری است قوی	ضعیف	۰/۰۱	۰/۶۵۹
	متوسط	۰/۲۵	
	قوی	۰/۳۶	

برازش مدل ساختاری (GOF) مرتبط با فرسودگی

برای به دست آوردن برازش مدل ابتدا باید مقدار اشتراکی متغیر وابسته (فرسودگی) را ۰/۴۱۰ و سپس مقدار ضریب تعیین ۰/۳۳۸ را در نظر گرفت و سپس این مقادیر را در فرمول زیر گذاشت:

$$GOF = \sqrt{\text{Communnality میانگین} \times R\text{square}} =$$

$$GOF = \sqrt{0.410 \times 0.338} =$$

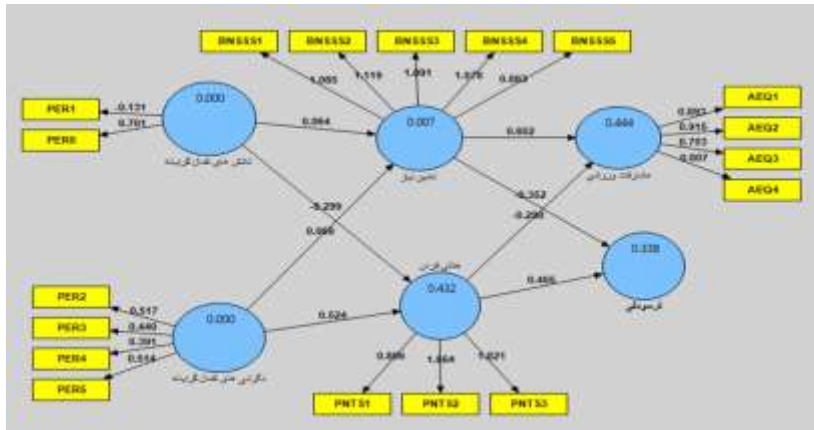
$$GOF = \sqrt{0.139} =$$

$$GOF = 0.372$$

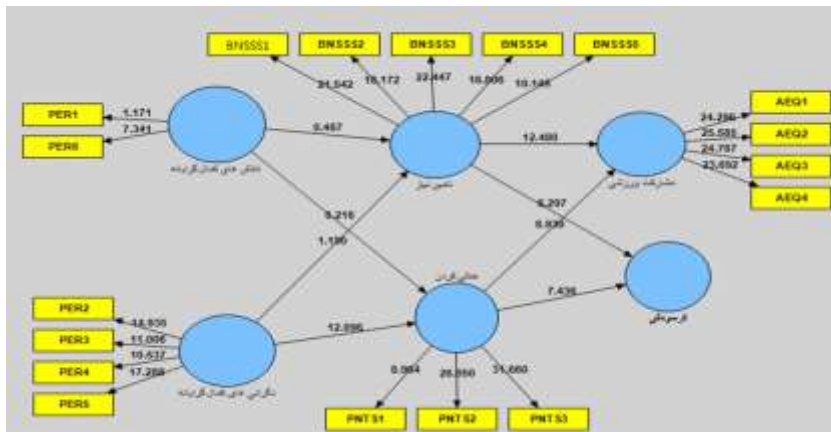
جدول ۵. برازش مدل ساختاری (GOF)

نتیجه	وضعیت	ملاک	GOF
برازش مدل ساختاری قوی است	ضعیف	۰/۰۱	۰/۳۷۲
	متوسط	۰/۲۵	
	قوی	۰/۳۶	

آزمون مدل عملیاتی نقش میانجی‌گری تأمین نیاز و عدم تأمین نیاز در رابطه علی تلاش‌ها و نگرانی‌های کمال‌گرایانه با مشارکت ورزشی و فرسودگی

شکل ۱. رابطه علی متغیرها در حالت استاندارد

شکل ۲. رابطه علی متغیرها در حالت معناداری

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق بررسی این مسئله بود که آیا تأمین نیازهای بنیادی روان‌شناختی یا عدم تأمین آنها می‌تواند میانجی روابط کمال‌گرایی با فرسودگی و مشارکت باشد. نتایج نشان داد اثر تلاش‌های کمال‌گرایانه

بر تأمین نیاز مثبت و غیرمعنادار و بر عدم تأمین نیاز منفی و معنادار است که با نتایج تحقیق گارت جو و همکاران (۲۰۱۶) و سمیع‌نیا، نیک‌بخش و صفانیا (۱۳۹۷) همخوان است.

اثر نگرانی‌های کمال‌گرایانه بر عدم تأمین نیاز مثبت و معنادار بود که با نتایج تحقیق گارت جو و همکاران (۲۰۱۶) و سمیع‌نیا و همکاران (۱۳۹۷) همخوان است، اما بر تأمین نیاز مثبت و غیرمعنادار بود که با نتایج تحقیق‌های مذکور ناهمخوان است.

اثر تأمین نیاز بر مشارکت ورزشی مثبت و معنادار و بر فرسودگی منفی و معنادار بود، که با نتایج تحقیق گارت جو و همکاران (۲۰۱۶) و سمیع‌نیا و همکاران (۱۳۹۷)، پریولت و همکاران (۲۰۰۷)، هاج و لونسدال (۲۰۰۸)، جوهان و همکاران (۲۰۱۱) و هیل و همکاران (۲۰۲۰) همخوان است.

اثر عدم تأمین نیاز بر مشارکت ورزشی منفی و معنادار، و بر فرسودگی مثبت و معنادار است که با نتایج تحقیق گارت جو و همکاران (۲۰۱۶)، سمیع‌نیا و همکاران (۱۳۹۷) و دنیل و همکاران (۲۰۱۸) همخوان است. در مجموع دغدغه‌های کمال‌گرایانه رابطه مثبت با فرسودگی ورزشکار (همخوان با نتایج تحقیق عزیزی و نیک‌بخش، ۱۳۹۱) و رابطه عکس با مشارکت ورزشکار دارد. تلاش‌های کمال‌گرایانه رابطه مثبت با مشارکت ورزشکار و رابطه عکس با فرسودگی ورزشکار دارد که با نتایج تحقیق لیندسی و همکاران (۲۰۱۸) همخوان است.

رضایت‌مندی از نیازهای بنیادی برای به‌دست آوردن بینش عملکرد افراد و همچنین بررسی پتانسیل انگیزشی افراد مهم است. تحقیقات مختلف نشان داده‌اند که رضایت از نیازها برای گروه‌های سنی مختلف و در نمونه‌های فرهنگی متنوع اهمیت دارد (۳۴). در تحقیق‌های پریولت و همکاران (۲۰۰۷) و هاج و لونسدال (۲۰۰۸) فرسودگی ورزشکاران به‌عنوان حالتی نامطلوب گزارش شده است. نتایج نشان داده است که رضایت‌مندی نیازهای بنیادی در ورزش، رابطه‌ای منفی با فرسودگی ورزشکاران نخبه رشته راگبی و ورزشکاران نوجوان دارد (۲۴،۳۵). همچنین، جوهان و همکاران (۲۰۱۱) در تحقیقی در نیوزیلند به این نتیجه رسیدند که بین رضایت‌مندی نیازهای بنیادی با فرسودگی ورزشکاران رابطه‌ای منفی و معنادار وجود دارد. علاوه بر این، همبستگی مثبتی بین رضایت‌مندی نیازهای بنیادی با استقلال و رفتار ورزشکاران مشاهده شد (۳۶). پریولت و همکاران (۲۰۰۷) نیز رابطه منفی و معناداری را بین عامل ارتباط با فرسودگی گزارش کردند (۳۵). ریان و دسی (۲۰۰۲) دریافتند که رضایت‌مندی نیازهای بنیادی رابطه مثبتی با انگیزه ورزشکاران دارد (۳۷). تحقیقات اخیر نشان می‌دهد که برخی ویژگی‌ها مانند جو کاری، فرصت بیشتری را برای فراهم آوردن رضایت از نیازهای بنیادی به‌وجود می‌آورد (۳۸). هیل، مدیگان و جوت

(۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان «کمال‌گرایی و مشارکت ورزشکار» به این نتیجه رسیدند که اگر انگیزش درونی ورزشکار کم باشد، مشارکت ورزشی هم کم می‌شود (۳۳). طبق گفته دسی و ریان (۲۰۰۰)، توسعه و بهبود عملکرد انسان این پتانسیل را دارد که باعث رضایت‌مندی از نیازهای بنیادی بین آنها شود. تحقیق دیگر روی مردان نوجوان و جوان رشته‌های فوتبال و کریکت نشان داد محیطی که مربی هنگام ورزش به وجود می‌آورد، در رضایت از نیازها و شاخص‌های آن مؤثر است (۳۷). علاوه بر این، یافته‌های تحقیق روی دانشجویان ورزشکار حاکی از آن بود که ویژگی‌های مربی می‌تواند رضایت‌مندی از نیازهای ورزشکاران را پیش‌بینی کند (۳۹). کمال‌گرایی مثبت در ورزشکاران با داشتن استانداردهای شخصی بالا و تلاش برای تحقق آنها شکل می‌گیرد. از این رو، بالا بودن سطوح کمال‌گرایی مثبت در ورزشکاران رقابتی دور از انتظار نیست، زیرا میل به پیشرفت این ورزشکاران به شکل‌گیری اهداف بالاتر و تعهد به تحقق این اهداف به شکل‌گیری استانداردهای شخصی بالا و تلاش برای رسیدن به آنها منجر می‌شود. در واقع می‌توان گفت که لازمه پیشرفت در ورزش‌های رقابتی داشتن گرایش‌های کمال‌گرایانه سازگار است (۴۰). نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که دغدغه‌ها و تلاش‌های کمال‌گرایانه نقش مهمی در نتایج روان‌شناختی ورزشکاران ایفا می‌کند. این مسئله نشان می‌دهد که نگرانی‌های کمال‌گرایانه می‌تواند موجب تأمل و تعمق بیشتر در مورد فقدان استقلال، عدم شایستگی فردی و نیز عدم تعلق‌پذیری به محیط اجتماعی ورزشکاران معلول شود.

یکی از اصول اصلی نظریه خودمختاری این است که ارضای نیازهای بنیادی روان‌شناختی برای خودمختاری (اراده، انتخاب و استقلال)، شایستگی (برداشت از اثربخشی)، و ارتباط (احساس تعلق یا ارتباط با دیگران) زمینه را برای نتایج مثبت روان‌شناختی، انگیزه درونی و بهینه‌تر و بهزیستی فراهم می‌کند. در مقابل، عدم ارضای نیازهای بنیادی روان‌شناختی زمینه را برای نتایج منفی روان‌شناختی، انگیزه بیرونی و غیربهینه و بیماری فراهم می‌کند.

ترکیب تلاش‌های کمال‌گرایانه و تأمین نیاز به صورت مشارکت برای سلامت ورزشکاران معلول نافع است و می‌تواند خطر عدم سلامت آنها به صورت فرسودگی را کاهش دهد. این یافته‌ها از تحقیق پیشین در مورد تئوری خودمختاری که تأمین نیاز و مشارکت را بررسی کرد، پشتیبانی می‌کند (۲۴).

یافته‌ها نشان می‌دهند که وقتی رضایت از نیازهای بنیادی در بین ورزشکاران وجود داشته باشد، عملکرد آنها به طور چشمگیری بهبود می‌یابد. بدین ترتیب، اعتقاد بر این است که رضایت از نیازها به

عملکرد بهینه و پایدار و تندرستی افراد کمک می‌کند. در میادین بزرگ که قهرمانان همتراز به لحاظ جسمانی به رقابت می‌پردازند، در نهایت آمادگی روانی، پیروزی را به نفع یکی از طرفین رقم خواهد زد. با توجه به اینکه در ایران جانبازان و معلولان بسیاری وجود دارد، به‌خصوص به‌سبب هشت سال جنگ تحمیلی، رضایت‌مندی آنها از نیازهایشان باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد تا بتوانند با اراده‌ای که به خرج می‌دهند، مشارکت فعال و جدی در ورزش داشته باشند و بتوانند پله‌های موفقیت و دستیابی به اهداف و عناوین بین‌المللی را فتح کنند. همچنین باید به رضایت‌مندی جانبازان و معلولان ورزشکار از نیازهایشان اهمیت ویژه‌ای داده شود، زیرا این افراد قشر خاصی از جامعه هستند و با توجه به محدودیت‌هایی که در بین آنها از لحاظ برآورده ساختن نیازهایشان وجود دارد و از آنجا که ورزش برای سلامت این‌گونه افراد بسیار مفید است، مسئولان و مربیانی که در این زمینه فعالیت می‌کنند، باید توجه خاصی به این‌گونه افراد داشته باشند و برای برآورده ساختن هرچه بیشتر نیازهایشان به‌طور مستقیم و غیرمستقیم آنها را مورد حمایت قرار دهند تا موجب مشارکت هرچه بیشتر این افراد در محیط ورزش و تندرستی شوند.

منابع و مآخذ

1. Khodabakhshi-koolae Anahita, Flasa finejad Mohammad Reza, Mayeli Khezerloo Zahra, Mohamadi Farima (2018). Correlation of Health Literacy with Quality of Life in Athletic Disabled Women. *Journal of Education and Community Health*. No 19, Volume 5, Issue 3, Fall 2018, Pages: 31-37.
2. Ghadrdan R, Hasanbeigi H, Tabesh S (2019). Investigating barriers to athletic and non-athlete disability participation in sports activities (Case study: azvin). *Journal of Nurse and Physician With in War*. No 24. 2019.
3. Koushfar, Ali Asghar (2002). *Principles of Physical Educations*, First edition, Azad Islamic University of Tabriz Publication.
4. Cresswell, S. L., & Eklund, R. C. (2006). Changes in athlete burnout over a thirty-week "rugby year". *Journal of Science and Medicine in Sport*, 9, 125-134
5. Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2005). The Perils of Perfectionism in Sports and Exercise. *Current Directions in Psychological Science*, 14(1), 14-18.
6. Hall, H. K. (2006). Perfectionism: A hallmark quality of world class performers, or a psychological impediment to athletic development? In D. Hackfort & G. Tenenbaum (Eds.), *Perspectives in Sport and Exercise Psychology; Essential processes for attaining peak performance* (Vol. 1, pp. 178-211). Oxford, UK: Meyer & Meyer Publishers.

7. Hill, A. P., Hall, H. K., & Appleton, P. R. (2011). The relationship between multidimensional perfectionism and contingencies of self-worth. *Personality and Individual Differences*, 50, 238-242.
8. Gotwals, J. K., Stoeber, J., Dunn, J. G. H., & Stoll, O. (2012). Are perfectionistic strivings in sport adaptive? A systematic review of confirmatory, contradictory, and mixed evidence. *Canadian Psychology*, 53(4), 263-279. DOI 10.1037/a0030288
9. Stoeber, J., & Otto, K. (2006). Positive Conceptions of Perfectionism: Approaches, Evidence, Challenges. *Personality and Social Psychology Review*, 10(4), 295-319. doi: 10.1207/s15327957pspr1004_2
10. Dunkley, D. M., Blankstein, K. R., Halsall, J., Williams, M., & Winkworth, G. (2000). The relation between perfectionism and distress: Hassles, coping, and perceived social support as mediators and moderators. *Journal of Counseling Psychology*, 47, 437-453.
11. Rheume, J., Freeston, M. H., Ladouceur, R., Bouchard, C., Gallant, L., Talbot, F., & Vallières, A. (2000). Functional and dysfunctional perfectionists: Are they different on compulsive-like behaviors? *Behavior Research and Therapy*, 38, 128-199.
12. Rice, K. G., Ashby, J. S., & Slaney, R. B. (1998). Self-esteem as a mediator between perfectionism and depression: A structural equations analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 45(3), 304-314.
13. Stoeber, J. (2011). The dual nature of perfectionism in sports: Relationships with emotion, motivation, and performance. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 4(2), 128-145. doi: 10.1080/1750984x.2011.604789
14. Stumpf, H., & Parker, W. D. (2000). A hierarchical structural analysis of perfectionism and its relation to other personality characteristics. *Personality and Individual Differences*, 28, 837-852.
15. Terry-Short, L. A., Owens, R. G., Slade, P. D., & Dewey, M. E. (1995). Positive and negative perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 18, 663-668.
16. Raedeke, T. D., & Smith, A. L. (2001). Development and preliminary validation of an athlete burnout measure. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 23, 281-306.
17. Lonsdale, C., Hodge, K., & Jackson, S. A. (2007). Athlete engagement: II. Developmental and initial validation of the Athlete Engagement Questionnaire. *International Journal of Sport Psychology*, 38(4), 471-492.
18. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The 'what' and 'why' of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268. doi: 10.1207/s15327965pli1104_01
19. Lemyre, P. N., Hall, H. K., & Roberts, G. C. (2008). A social cognitive approach to burnout in athletes. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 18, 221-234.
20. Gaudreau, P., & Antl, S. (2008). Athletes' broad dimensions of dispositional perfectionism: Examining changes in life satisfaction and the mediating role of sport-related motivation and coping. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 30, 356-382.

21. Appleton, P. R., & Hill, A. P. (2012). Perfectionism and Athlete Burnout in Junior Elite Athletes: The Mediating Role of Motivation Regulations *Journal of Clinical Sport Psychology*, 6(2), 129-145.
22. Mallinson, S. H., & Hill, A. P. (2011). The relationship between multidimensional perfectionism and psychological need thwarting in junior sports participants. *Psychology of Sport and Exercise*, 12, 676-684.
23. Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1991). Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 456-470.
24. Hodge, K. Lonsdale, C. & Jackson, S. A. (2009). Athlete engagement in elite Sport: An exploratory investigation of antecedents and consequences. *The Sport Psychologist*, 23(2), 186-202
25. Azizi, S. Nikbakhsh, R (2011). The relationship between perfectionism and exhaustion in elite athletes with physical-motor disabilities. *Evolutionary Psychology (Iranian Psychologists): Winter 2012, Volume 9, Number 34; 157 to 167.* [in persian]
26. Samienia, Mona. Nikbakhsh, Reza. Safania, Ali Mohammad (2018). Perfectionism, Burnout and Engagement among Athletes. *Journal of Sport Psychology Studies*, Number 26, 32 – 121. [in persian]
27. Mirshekari, Kayvan. Zare'zade, Mahshid. Ne'matallah zade Mahani, Kazem (2014). Predicting Exhaustion based on Self-oriented Perfectionism and Socially Prescribed Perfectionism among Elite Male Athletes. *Journal of Sport Psychology Studies*, Number 9, 68-80. [in persian]
28. Gareth E. Jowetta, Andrew P. Hilla, Howard K. Halla & Thomas Curranb (2016); Perfectionism, burnout and engagement in youth sport: The mediating role of basic psychological needs. *Psychology of Sport and Exercise* 24 (2016) 18e26.
29. Lindsay M. Garinger, Graig M. Chow & Matteo Luzzi (2018): The effect of perceived stress and specialization on the relationship between perfectionism and burnout in collegiate athletes, *Anxiety, Stress, & Coping*, DOI: 10.1080/10615806.2018.1521514.
30. Henrik Gustafsson, Daniel J. Madigan and Erik Lundkvist (2018). Burnout in Athletes.
31. Daniel J. Madigan, Thomas Curran, Joachim Stoeber, Andrew P. Hill, Martin M. Smith, Louis Passfield (2019). Development of perfectionism in junior athletes: A three-sample study of coach and parental pressure. *Journal of Sport and Exercise Psychology*.
32. Jae Jun Nam and Doug Hyun Han (2020). The Comparison of Perfectionism and Commitment between Professional and Amateur Golfers and the Association between Perfectionism and Commitment in the Two Groups. *International Journal of Environmental Research and Public Health*.
33. Andrew P. Hilla, Daniel J. Madigana, Gareth E. Jowett (2020). Perfectionism and athlete engagement: A multi-sample test of the 2 × 2 model of perfectionism. *Psychology of Sport & Exercise*
34. Soenens, B., Vansteenkiste, M., Lens, W., Luyckx, K., Goossens, L., Beyers, W., & Ryan, R. M. (2007). Conceptualizing parental autonomy support: Adolescent perceptions of

- promotion of independence versus promotion of volitional functioning. *Developmental Psychology*, 43: 633-46.
35. Perreault, S., Gaudreau, P., & Lapointe, M. C. (2007). Does it take three to tango? Psychological need satisfaction and athlete burnout. *International Journal of Sport Psychology*, 38, 437-50.
36. Johan Y. Y., Chris, L., & Ken, H. (2011). The basic needs satisfaction in sport scale (BNSSS): Instrument development and initial validity evidence. *Psychology of Sport and Exercise*, 12: 257-64
37. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2002). Overview of self-determination theory: An organismic-dialectical perspective. In E. L. Deci & R. M. Ryan (Eds.), *Handbook of self-determination research* (3-33). Rochester, NY: The University of Rochester Press.
38. Sarrazin, P., Vallerand, R., Guillet, E., Pelletier, L., & Cury, F. (2002). Motivation and dropout in female handballers: A 21-month prospective study. *European Journal of Social Psychology*, 32: 395-418
39. James, W., Adie, J. L., & Duda, N. N. (2008). Autonomy support, basic need satisfaction and the optimal functioning of adult male and female sport participants: A test of basic needs theory. *Motivation Emotional*, 32: 189-99.
40. Beshart, Mohammad Ali. Ranjbar Kolagari, Elahe (2013). Basic Psychological Needs Satisfaction Scale: Reliability, Validity and Factor Analysis. *Educational Measurement Journal*, Number 14, Year 4, winter 2013.[in persion]
41. Stoeber, Joachim (2018). The psychology of perfectionism: Critical issues, open questions, and future directions. In: Stoeber, Joachim, ed. *The psychology of perfectionism: Theory, research, applications*. Routledge, London, pp. 333-352.

Perfectionism, burnout and engagement model in physically disabled elite athletes: The mediating role of the self-determination theory

Mona. Samienia¹- Reza.Nikbakhsh*² - Ali.Mohammad Safania³

1.Ph.D. Department of Sport Management, Faculty of Physical Education, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
2. Associated professor of Sport Management, Faculty of Physical Education, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
3. professor of Sport Management, Faculty of Physical Education, Science and Research Branch , Islamic Azad University ,Tehran, Iran
(Received: 30/09/2020;Accepted: 05/12/2020)

Abstract

The purpose of this study is to investigate the role of mediator of self-determination theory in perfectionism, burnout and engagement in physically disabled elite athletes. The statistical population includes all national athletes present in the Sport Federation for the Disabled. The statistical sample includes national athletes who attended training camps at the Sport Federation for the Disabled. A total of 109 athletes will be selected based on non-random sampling, completed Perfectionism. Burnout. Engagement, Psychological Need Thwarting, Basic Need Satisfaction questionnaire. Pearson correlation test and structural equations were used to analyze the data. The findings showed that perfectionist strivings had positive and non significant effect on Basic Need Satisfaction. perfectionist strivings had negative and significant effect on Psychological Need Thwarting. perfectionism's concerns had negative and non significant effect on Basic Need Satisfaction. perfectionism's concerns had positive and significant effect on Psychological Need Thwarting. Basic Need Satisfaction had positive and significant effect on athlete engagement. Basic Need Satisfaction had negative and significant effect on burnout. Psychological Need Thwarting had positive and significant effect on athlete engagement. Psychological Need Thwarting had positive and significant effect on burnout. exercise is very beneficial for the health of disabled athlete, the officials and coaches who work in this field should pay special attention to such people and support them directly and indirectly to meet their needs as much as possible. To make these people participate as much as possible in the environment of sports and health.

Keywords

Athletes. Burnout. Engagement. Perfectionism. Physically disabled. Self-determination theory.

---

* Corresponding Author:Email: nikbakhsh_reza@yahoo.com; Tel: +989123034803